

Л.О. ІВАНОВА,

студентка 1 курсу факультету
менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська
філія КНУКіМ»

Науковий керівник:

Т.М. БОРКО, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри документознавства та
інформаційних систем ВП «Миколаївська
філія КНУКіМ»,
м. Миколаїв

АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «ТЕКСТ» У КУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ТА ЛІНГВІСТИЧНОМУ АСПЕКТАХ

Термін «текст» (від лат. *textus* – тканина, сплетіння, з'єднання) широко використовується в лінгвістиці, літературознавстві, естетиці, семіотиці, культурології. Дослідниці Г. Д. Джунусалієва та Н. А. Ковальська зазначають, що лінгвістика тексту досліджує структуру мовленнєвих творів, їх членування, способи створення зв'язності тексту, його смислової побудову. Предметом стилістики тексту є різноманітні типи текстів, їх стилістичні особливості, способи розгортання інформації, мовленнєві норми в різних функціональних стилях, типи мовлення. Саме досвід цих наук допомагає глибше розкрити особливості тексту [1].

Наприклад, український мовознавець І. М. Кочан визначає текст як максимальну одиницю мови найвищого рівня мовної системи; продукт мовлення; одиницю, що виражає судження; цілісне і зв'язне повідомлення, складене для передавання та збереження інформації; суму, сукупність або множину фраз; структурну і смислову єдність [3].

На думку дослідниць Л. І. Мацько та Л. В. Кравець, текст є писемним або усним мовленнєвим масивом, що «становить лінійну послідовність висловлень, об'єднаних смисловими і формально-граматичними зв'язками, спільною тематичною і сюжетною заданістю» [4].

Текст представляє собою своєрідне явище з культурної точки зору, тому що він описує дійсність, що є зовсім особливою стосовно реального, оскільки вона створюється автором тексту, оскільки «письмовий текст – це в більшості випадків оброблений автором словесний твір з метою оптимального впливу на читача» [5].

Текст є носієм стійких, стабільних відомостей, ідей, думок – осередком духовно-практичного досвіду тих чи інших суспільних груп та окремих особистостей. Місія тексту, у складі культури, полягає в сприянні вільному єднанню як малих людських спільнот, так і цілих народів і всього людства [2].

Проблема функціонування тексту в культурі є однією з важливих у процесі інтерпретації міжкультурного спілкування, яке носить загальний, універсальний характер.

Лінгвістичні закономірності, безсумнівно, діють у тексті, складають важливу частину його організації. Мова диктує не тільки правила побудови словосполучень і пропозицій, але й правила породження текстів. В іншому випадку носії мови виявилися б нездатні створювати елементарні повідомлення (тексти) [1].

Універсальна властивість тексту полягає в стабільності, незмінності, рівності. Трансформуючись, текст багато втрачає, а то й зовсім перестає існувати як такий, замінюючись іншим текстом (хоча і наближеним до початкового). Інколи тексти, зовні схожі, але глибоко різні за своєю суттю. Наприклад, дві формули судового рішення, що відрізняються лише місцем розділових знаків, діаметрально протилежні за змістом: «стратити, не можна помилувати» і «стратити не можна, помилувати».

Таким чином, текст представляє собою надзвичайно складний об'єкт дослідження. Через багатоплановість і багаторівневність тексту важко вкласти в звичні лінійні рамки тієї лінгвістичної науки, яка сформувалася на виявленні певного корпусу одиниць і подальшої їх класифікації. Саме цей фактор, а також міждисциплінарний статус теорії тексту, її зв'язок з цілим рядом наукових дисциплін цілком природно обумовлюють множинність підходів до вивчення тексту і відповідно породжують багато думок відносно його природи.

Список використаних джерел:

1. Джунусалієва, Г. Д. Науковий текст в аспекті культури мови. [Електронний ресурс]: Збірник наукових праць «Український смисл» / Д. Джунусалієва, Н. А. Ковальська. - Режим доступу: <http://ukrsence.com.ua/zmist-zhurnalu/ukra%D1%97nskiy-smisl-1-2012/naukovij-tekst-v-aspekti-kulturi-movi/> (дата звернення 18.03.2016) – Назва з екрана.
2. Корниенко, Е. Р. Текст сквозь призму філософії М. М. Бахтина // Лінгвістика и межкультурная коммуникация. [Електронний ресурс] / Е. Р. Корниенко. - Режим доступу : <http://cyberleninka.ru/article/n/tekst-skvoz-prizmu-filosofii-m-m-bahtina> (дата звернення 18.03.2016) – Назва з екрана.
3. Кочан, І. М. Лінгвістичний аналіз тексту [Текст]: навч. посіб. / І. М. Кочан. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Знання, 2008. – 423 с.
4. Мацько, Л. І. Культура української фахової мови [Текст]: навч. посіб. / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с.
5. Лотман, Ю. М. Внутрі мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история [Текст]. – М.: Языки русской культуры, 1999. - 464 с.